

Krizové situace, mimořádné události

Příloha zevrubněji rozvádí problematiku krizových situací, které - s ohledem na zvýšenou četnost danou vnějšími vlivy - ovlivňují naši činnost.

Krizové situace

Jde sice o neobvyklé či ojedinělé situace, ale i tak vyžadují přípravu a zvládnutí. Při jakékoli krizové situaci rozhodně platí:

- Nerozšiřovat poplašné a neověřené zprávy.
- Respektovat situaci a snažit se získávat informace z oficiálních zdrojů (pokyny velitele zásahu, městské vyhlášky, oficiální SMS zprávy, případně z rozhlasu, televize apod.).
- Varovat ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí.
- Netelefonovat zbytečně a nepřetěžovat tak síť.
- Pomáhat dětem, starým a nemocným lidem.
- Dodržovat zásadu, že největší hodnotou je lidský život a zdraví, teprve potom záchrana majetku.
- Uposlechnout vždy pokynů pracovníků záchranných složek, orgánů veřejné správy.
- Nepodceňovat vzniklou situaci.
- Zachovat klid a jednat s rozmyslem.

Mimořádné události

Charakteristika a poučení z nich

Jde především o živelní pohromy, ekologické či průmyslové havárie, zhroucení zásobování nezbytnými produkty, ovšem též o inverzní situace v ovzduší, požáry, trestné činy, hromadné nákazy či úrazy, narušení funkčnosti dopravy, dodávek energií či léčiv, nálezy nebezpečných látek, dopravní nehody a další. Vedle těchto zvláštních situací mohou v činnosti sehrát svoji roli tzv. krizové jevy, jimiž jsou především:

- časová tíseň;
- extrémní zážitky;
- neobvyklé emoční dojmy;
- mezní momenty;
- užití psychotropních látek;

jež naruší obvyklý běh činnosti a vytvoří nebezpečí. V jejich důsledku nezřídka dojde k ohrožení zdraví či života, majetku nebo životního prostředí a bude vyžadován zásah přesahující normální postupy, ve výjimečných případech až záchranné či likvidační práce. Je nutné mít na mysli, že tíšňové momenty mohou nastat téměř kdykoli, tudíž je na místě se snažit jim předcházet a v případě jejich vzniku být co nejlépe připraven je řešit a eliminovat jejich dopad.

V orgánech spolku jsou následně posuzovány - pojmenovány jejich příčiny, a to včetně případné odpovědnosti. V návaznosti na jejich vyhodnocení se rozhoduje o případné úpravě bezpečnostních pravidel, doplnění ochranných pomůcek, změně pravidel pro zajištění dozoru a realizaci konkrétních činností a případném doškolení osob činných při zajišťování konkrétních činností v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Posoudit odpovědnost konkrétního výchovného pracovníka, popřípadě její míru, není věc jednoduchá a vždy je potřebné vyjít z povahy a okolností konkrétního případu:

- Věnovat pozornost osobnosti účastníka - zda byl schopen ovládat své jednání (volní stránka), a posoudit následky (intelektuální stránka). Úroveň těchto schopností nevyplývá automaticky z jeho věku. (Věk však může sehrát roli v případě snížení náhrady škody.)

- Posoudit, v jakých podmínkách došlo k události, zda šlo například o přecházení křižovatky ve městě nebo sbírání lesních plodů v lese. Pro posouzení oněch konkrétních podmínek je nutno vyjít i z denní doby, kdy bylo jednáno, popřípadě ročního období a počasí. (Není možno zde vyjmenovat všechny faktory, některé situace lze jen těžko předpokládat.)
- Zjistit, jak byla připravena činnost, při níž k události došlo, neboli, jak byla zajištěna z materiálního i personálního hlediska. Z toho vyplývá, že neexistují nějaké jednou dané požadavky na náležitý dohled. (Někdy postačí jen prostý dohled známý např. ze školního prostředí, jindy budou nutná přísná bezpečnostní opatření spojená s prohlídkou a znalostí terénu, např. při koupání.)

Povinnosti pracovníků

Vždy platí, že osoba odpovědná za zajištění konkrétní realizované činnosti či akce, při které k události dojde, je povinná přijmout veškerá opatření vedoucí k minimalizaci vznikajících škod a dále bezodkladně informovat nadřízené, od vedoucího akce až ke statutárnímu orgánu, případně až k vedení celého spolku (v závislosti na rozsahu krize).

Kromě již popsaných povinností osob zajišťujících činnost je nezbytné:

- přerušit veškeré plánované a realizované aktivity a zajistit pobyt všech účastníků na bezpečném místě, místo pobytu ohlásit příslušným orgánům;
- zajistit evidenci účastníků akce, vyznačit případné osoby neznámé nebo zraněné;
- postupovat dál podle pokynů pracovníků IZS, zástupců územní samosprávy nebo státní správy.

Rušení plánované aktivity

Za mimořádnou událost se v Pionýru považuje i rušení připravované akce, pro což platí ve směrnici uvedené zásady, zde se ještě doplňuje úloha stanovit ze strany (pobočného) spolku pravidla, kterými určuje:

- osoby oprávněné akci zrušit,
- postup, jakým je zrušení a poskytování informací zveřejněno a doručeno účastníkům a rodičům;
- postup pro zajištění dozoru po dobu nezbytně nutnou v případě, že akci nebylo možné zrušit s dostatečným předstihem.

Zásady provozu telefonní linky Pionýra pro pomoc při mimořádných událostech

V období letní prázdninové činnosti je v provozu pionýrská „Linka pro mimořádky 777 248 720“.

Tábory čas od času přinesou nějaké mimořádné události v podobě úrazů či situací, jejichž řešení může být obtížné. Pokud byste nevěděli, nebo měli pochyby, jak se v takových situacích zachovat, nebo potřebovali pomoci, lze zavolat pionýrskou Linku pro mimořádky 777 248 720, které je o letních prázdninách v provozu 7 dnů v týdnu, 24 hodin denně.

V minulosti se na ní řešily potíže, jež nastaly v důsledku silné vichřice, velké vody, zranění dětí či vedoucích. Situace to byly různé - jednou postup týkající se nejen zdravotního a majetkového pojištění, jindy náhlý a příliš velký zájem novinářů či porada pro vhodnou komunikaci s rodiči zraněných dětí a dětmi na táboře.

Linka č. 777 248 720 je samozřejmě v provozu celý rok, stejně jako podpora odborníků Pionýra, viz například Poradna (pro výchovné problémy). „Linku pro mimořádky 777 248 720“ v situacích, lze volat vždy, když si nevíte rady. I v případech ohrožení dobrého jména Pionýra negativní publicitou.

O letních prázdninách ovšem funguje v rozšířeném režimu.

Místo závěru hrst rad aneb co dělat

Všezahrnující návod, jak postupovat při jakékoli mimořádné události, neexistuje - to je nezbytné vzít na vědomí. Ovšem máme osvědčené tipy a s jejich pomocí lze zvládnout jakoukoli situaci a vyjít s ní se ctí a silnější o získanou zkušenost.

Pořadí dále uvedených částí není univerzální a závisí právě na konkrétní události, ale všechny byste - postupně - měli vzít v úvahu.

Postižený

- Poskytnout první pomoc.
- Na místě je přiměřený osobní kontakt - být nablízku, vyjadřovat podporu, naslouchat, držet za ruku.
- Předat postiženého do odborné péče (lékař apod.).

Tísňová (první) pomoc je na číslech

K dispozici jsou:

- 112 - univerzální pro celou EU: využít v nouzové situaci a potřebě naléhavé pomoci záchranných či bezpečnostních složek (hasiči, policie, zdravotníci).
- 150 - Hasičský záchranný sbor
- 155 - Zdravotní záchranná služba
- 158 - Policie České republiky

Pachatel (je-li)

- Snažit se zapamatovat si co nejpřesněji a co nejvíce, co lze se pokuste zdokumentovat - možná následná identifikace, podle možností poříd'te fotografie, nahrávku.
- Při osobním kontaktu - být ostražitý, pokud možno jednat bez výrazných emocí, ovšem rychle, pohotově.

Ostatní děti v oddíle, na táboře, akci...

- Uklidnit sebe a návazně i „své“ okolí, jednat bez paniky!
- Přiměřeně „opečovat“ ostatní - je-li třeba ošetřit drobná zranění, mluvit o situaci, přiměřeně rozhodně, snažit se o klidné a věcné jednání.
- Využít týmové spolupráce - nebýt na to sám!
- Pozor na sociální sítě!

Nezapomenout na sebe

- Podělit se o řešení - nebýt na řešení sám/a.
- Nezapomínat na vlastní duševní hygienu.
- Nemachrovat - nesnažit vše zvládnout sám/a.
- Proberte vzniklou situaci s blízkým člověkem v týmu (vedení oddílu, tábora...).
- Neostýchat se kontaktovat odborníky.

Kdo může dále pomoci

PIONÝR - PIONÝRSKÁ SKUPINA A ÚSTŘEDÍ PIONÝRA

- Linka Pionýra pro mimořádky je 777 248 720.
- Prostřednictvím č. 777 2487 720 se porad'te - operátor může pomoci:
 - navrhnout postup řešení krize;
 - komunikovat s médii;
 - sehnat potřebné kontakty aj.
- Informujte vedení pionýrské skupiny - dohodnutým způsobem.

JINÉ SLOŽKY

- lékař, psycholog, psychoterapeut: Centrum krizové intervence - 284 016 666 (nonstop), regionální centra
- právní poradna Bílý kruh bezpečí - 257 317 100 (nonstop)

Rodiče

- Postiženého (je-li):
 - kontaktujte je, informujte o události - mluvte věcně, (přiměřeně) otevřeně, rozvážně;
 - proberte společnou strategii vůči všem dalším institucím, organizacím;
 - poraďte se o případné terapii, poskytněte kontakty na odborníky.
- Ostatních dětí:
 - při kontaktu jednejte pokojně, bez rozčilení;
 - informujte je o situaci a v budoucnu o dalším vývoji;
 - nabídněte případnou pomoc.

Sdělovací prostředky (médiá)

- Poradte se o postupu na Krizové lince Pionýra.
- Pokud (už) komunikujete s médii:
 - média informujte pouze, pokud se na vás obrátí sama;
 - jmenujte osobu, která bude stále dostupná a jediná bude komunikovat s novináři;
 - nepodlehnete panice, buďte věcní a bez emocí;
 - odpovídejte pravdivě, stručně, nezatajujte fakta, vyhněte se popisu emocí a pocitů;
 - je-li to na místě: spolupracujte s policií a s jejich tiskovým mluvčím, připravujte vyjádření s jejich prohlášením.
- Vztít „rozum do hrsti“ zvláště k vypuštění aktuálně-akčních zpráv na sociálních sítích - dění v přímém přenosu.